

SOCIOLOGIA DE L'EDUCACIÓ INFORMAL-INTERVENCIÓ EDUCATIVA III.

CURS 1999-2000

Professor: Rafael Merino
Departament de Sociologia
Facultat de Ciències de l'Educació

Presentació

Aquesta assignatura de 4 crèdits s'ofereix des del Departament de Sociologia i s'imparteix a la Facultat de Ciències de l'Educació. Com a assignatura de lliure elecció és oberta a tots els alumnes de la UAB interessats en l'educació no formal i informal, especialment per a alumnes de Diplomatura de Mestres i d'Educació Social. Com a assignatura d'itinerari de psicopedagogia s'ofereix als alumnes de les especialitats d'Educació Infantil (sota el títol d'Intervenció Educativa III) i de Primària.

Objectius

L'objectiu general del curs consisteix en la identificació i l'anàlisi dels processos d'educació al marge de l'educació específicament escolar, i en l'estudi de la interacció entre l'educació escolar i no escolar. També es l'objectiu de l'assignatura situar aquests processos educatius i les seves institucions en el context dels canvis socials recents esdevinguts a Catalunya i les societats desenvolupades.

Programa

1. Introducció: canvis socials, escola i educació informal

1.1. L'educació formal, no formal i informal: terminologia i criteris de divisió conceptual. Àmbits i camps d'actuació de l'educació no formal i informal.

1.2. Tres models d'educació escolar: exclusió, segmentació i inclusió. Del capitalisme industrial al capitalisme informacional i el nou paradigma tecnològic. Conseqüències i reptes per a l'educació a l'escola i fora de l'escola.

1.3. Els components formals, no formals i informals de la formació. El concepte d'itinerari aplicat a la formació. Itineraris i processos d'inclusió i exclusió, dualització i segmentació social.

2. Reestructuració de la família i conseqüències en els estils de socialització

2.1. La socialització primària en el context de la institució familiar. La interacció educativa i el desenvolupament de la personalitat social de l'infant.

2.2. Els canvis a l'interior de la família en el pas de la tradició a la modernitat i la postmodernitat. Tendències recessives i emergents en la relació familiar.

2.3. Classes socials, contextos culturals i tipologies familiars. Els models de socialització familiar.

2.4. Metodologia de l'observació i de l'entrevista aplicada a l'estudi de casos de models de socialització familiar.

3. Evolució del temps lliure i de les seves possibilitats educatives

3.1. L'estructura del temps de producció, reproducció i lliure disposició. Evolució del temps disponible, l'oci i el consum en el lleure. La població infantil i juvenil i els usos del lleure.

3.2. Anàlisi de l'educació en el lleure infantil i juvenil. Les intencionalitats i principis pedagògics.

3.3. Trajectòria històrica dels moviments d'educació en el lleure infantil i juvenil a Catalunya. Reptes actuals de les entitats d'educació en el lleure i dels moviments educatius.

3.4. Exemplificació d'intervencions educatives en el lleure infantil i estudi de casos (projecte educatiu, organització, planificació, programació i avaluació).

4. Efectes dels mitjans de comunicació social en els processos de socialització de la infància i l'adolescència

4.1. L'impacte econòmic, polític i social dels "mass media". La TV i els nous mitjans de comunicació electrònica.

4.2. Els "mass media" a la família en el llindar del segle XXI: la família multimèdia, les modalitats familiars de consum televisiu i la reordenació de l'espai i del temps familiar. Estudi de les audiències.

4.3. Dimensions de l'anàlisi de l'impacte de la televisió: anàlisi del mitjà, del llenguatge i del contingut dels missatges.

4.4. Reptes educatius dels mitjans de comunicació de masses. Estratègies, actituds i accions de la institució escolar i d'institucions no escolars.

Metodologia

El desenvolupament de l'assignatura es fa en base a tres tipus de procediments:

- a) assistència a classe i participació en les sessions teòriques i realització de petits exercicis (comentaris de textos escrits i audiovisuals, debats...)
- b) realització de tres treballs: dos d'observació (d'una família, d'una experiència educativa en el temps lliure) i un d'anàlisi (dels consums televisius). Aquests treballs s'han de realitzar en grup (de 3 a 5 persones) i s'exposaran a classe mitjançant transparències.
- c) lectures obligatòries: per cada tema hi ha un dossier amb textos i articles per a la seva lectura individual. D'alguns dels textos s'han d'elaborar mapes conceptuals i es comenten a classe.

Avaluació

Per aprovar l'assignatura es té en compte:

- a) l'assistència i participació en les activitats de classe
- b) la realització òptima dels treballs de grup
- c) i la realització d'un exercici d'autoavaluació el darrer dia de classe que inclou un petit control de les lectures obligatòries (que consisteix amb una pregunta per cada dossier de lectures treballat).

BIBLIOGRAFIA

A més del dossier de lectures, podeu consultar o ampliar el programa amb la següent bibliografia:

- AD, *Les Activitats del temps lliure en l'horitzó 2010*. Barcelona: Pleniluni, 1990.
- AD, "El Cole y la Tele". A: *Cuadernos de Pedagogía* [Barcelona] (1995), núm. 241.
- ALEGRE, J. *Dinàmiques de lleure*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1992.
- ALONSO, M. [et al.] *Teleniños públicos, teleniños privados*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1995.
- COOMBS, P. *La Crisis mundial de la educación*. Madrid: Santillana, 1985.
- ECHEVERRÍA, J. *Cosmopolitas domésticos*. Barcelona: Anagrama, 1995.
- FERRÉS, J. *Televisión subliminal: socialización mediante comunicaciones inadvertidas*. Barcelona: Paidós, 1996.
- GIL, E. *Los Depredadores audiovisuales*. Madrid: Anagrama, 1985.
- HENRI, J.L. *Un Lloc per a l'infant*. Barcelona: Pleniluni, 1995.
- LEVY, P. *La Cibercultura, el segon diluvi?* Barcelona: UOC; Proa, 1998.
- MARTINELL, A. [et al.] *L'Animació de grups d'esplai*. Barcelona: Laia, 1984.
- MUSITU, G. [et al.] *Familia y educación*. Madrid: Labor, 1988.
- PALACIOS, J. "Medio familiar". A: *Enciclopedia Práctica de Pedagogía*.
- POSTMAN, N. *Tecnòpoli*. Barcelona: Llibres de l'Índex, 1996.
- REHER, D. *La familia en España: pasado y presente*. Madrid: Alianza Editorial, 1996.
- RICO, L. *TV fábrica de mentiras*. Madrid: Espasa Calpe, 1992.
- SARTORI, G. *Homo videns: la societat teledirigida*. Madrid: Taurus, 1998.
- TONUCCI, F. *La Ciutat dels infants*. Barcelona, 1997.
- TRILLA, J. *Otras educaciones*, Barcelona: Anthropos, 1993.